

Siðsøga

Óli Jacobsen

ØSSUR DEBES: SKOTIÐ HARUR Í MEIRA ENN 30 ÁR

Nú eru vit komin til endan á frásøgnini hjá Øssur. Millum hansara
nógva virksemi hevur eisini verið haruveiða

10. partur

I 1953 byrjaði eg, 23 ára gamal, at skjóta harur. Tá eg var smádrongur, skeyt pápi harur í Húsahaganum. Tá ið hann var í Danmark í 1925-28 og lærði til plantør, plantaguvirksemi, keypti hann sær eina kaliber 16 høglbyrsu. Ta byrsuna gav pápi mær. Hann kom við mær yvir á trøðna og lat meg royna hana. Vit stóðu við hoyggjhúsið, og eg skeyt til máls oman í fjørna. Hesa byrsuna brúkti eg í nógv ár, til eg keypti mær eina nýggja úr Belgien. Eg havi báðar enn, tann gamla hongur á veggnum í kjallaranum.

Niels, bróður, leigaði haruhaga frá Dánjal í Búðini, bónda á Velbastað, saman við Hilmar Dam, Arnhold Dahl Christiansen og Petur hjá Demmusi. Har slapp eg við fyrsta árið. Hagin er frá Triðingsgili niðan til tjørnuna á Nordara Skarði í Syðradali.

Teir høvdu eisini frá 1949 leigað norðaru helvt av Skælingi frá Jákupi Joensen, bónda, har slapp eg eisini at vera við. Hagin var frá Skeiðsskarði, Miðafelli, ánni í Gjáarbotni, Skælingsfjalli og Liðini norður um Skælingsbygd. Tað vóru nógvir góðir túrir, eisini nógvir sum vóru strævnir.

Eg kann siga, at eg øll hesi árin havi í hvussu verið eina, ofta tvær ferðir, á toppinum á Skælingi í harutíðini. Eisini fleiri ferðir jóansøkunátt, tá ið siður var at fara upp á Skæling at síggja sólina rísa.

Aftur av haruveiði á Skælingi,
á myndini til vinstru eru Hilmar,
Harald, Arnhold, Øssur og Niels

Fyrstu árin var bert koyrandi niðan á Sundsháls. Seinri var koyrandi til Mjorkadal og so niðan á Sornfelli. Tá komu vit beint í hagan. Tá ið liðugt var at skjóta, var ofta farið til Skælings inn til bóndahjúnini Jákup og Jóhannu, sum var ættað úr Kollafirði. Tey vóru sera blíð. Jóhanna plagdi at siga, at tá hon sá okkum daga ímóti sýnini á Slætthamri, setti hon seyðarhøvdini útá, so vit kundu fáa døgurða beint sum vit komu. Vit sótu so og

sungu til út á náttina, tað dámdi teimum sera væl. Eisini plagdu vit at fara til Leynar at vitja bóndan, Siggu Jákup, og handilsmannin, Georg Hansen, sum eisini var formaður í bygðaráðnum.

Farið var aftur til Skælings um kvöldið. Tað var eingin vegur, bert ein smøl gøta og sera bratt og bølamyrt. Farið var aftur í hagan tíðliga morgunin eftir. Ringt varð eftir bili at koma so langt koyrandi var. Vit vóru aftur við bilin, tá vit vóru lidnir at skjóta.

Tað var so uppgávan hjá Ednu at taka harurnar upp. Hetta hevði vermannan lært hana.

Harutíðin var frá 1. november til 1. januar. Um tað viðraði, var farið ímillum jóla og nýggjár. Tá vóru vit vanir at hava jólapakka við til børnini á Skælingi. Hetta gleddu tey seg til á hvørjum ári.

Minnispláta fyri 25 ára haruskjóting

Tá ið 25 ár vóru liðin, síðani vit leigaðu hagan, fingi vit hugskotið at seta eina plátu á Skælingsfjall sum minni um tær mongu og strævnu haruferðirnar. Avgjørt var at seta hana undir Kvígustíggi, ið er einasta veruliga uppgongd niðan á Hettuna. Vit fingi Tommy Arge, sála,

at gera uppskot til mynd og tekst. Vit fingi frá honum eina frálíka tekning av Skælingsfjalli við nøvnum og árstølum. Anfinnur Debes graveraði myndina í plátuna. Ein góðan dag høvdu vit fyrireiðað okkum til ferðina við plátuni. Við meitli, hamara, boltum og stórum stiga varð koyrt niðan í Mjorkadal og síðani til gongu niðan við Bláhamar, Skeiðsskar og niðan undir Kvígustíggi. Við meitli feldu vit plátuna í hamarsklettin og festu hana við ekspansjonsboltum. Við stiganum rukku vit so mikið upp, at hon sást hampuliga. Plátan er har enn.

Brynjumannaborð

Vit hava mangan gingið framvið Brynjumannaborði á Oyggjagøtuni til Skælings. Inni hjá Siggu Jákup fall prátið einaferð á Brynjumannaborð og havið, ið ikki lá har.

Her koma vit til søguna um bardagan í Mannafeldsali. Oman fyri Kaldbaksoth er Mjorkadalur. Nakað oman fyri bygdina er eisini Mannafeldsdalur. Søgnin sigur, at har brustu sunnan- og norðanfjørðsmenn saman í miklum bardaga av misnøgd um skattin, katólska kirkjan legði á fólk á figgja Múrin í Kirkjubø. Tað sigst, at grasið í Mannafeldsali litaðist reytt av tí blóði, har fleyt í bardaganum, og tað sigst vera reytt enn av blóðinum.

Norðan dalin stendur Brynjumannaborð. Tað er søgn, at hann hevur fingið navn av tí, at norðanmenninir hildu sigursveitslu har, tá ið sunnanmenninir flýddu. Omaná hesum klettinum liggur ein steinur, sum norðanmenninir høvdu til hav. Hann, ið ikki var mentur at hevja steinin upp frá undirlagnum, slapp ikki við hinum í bardagan.

Tá fortelur Siggu Jákup, at tá hann sum smádrongur við pápa sínum gekk eftir Oyggjagøtuni og teir komu framvið Brynjumannaborð, segði hann, at steinurin har lá, var havið. Hann lá nakað niðanfyrir borðið. Avgjørt var, at vit »norðanmenn« og »sunnanmenn« skuldu seta hvørjum øðrum

Plátan á Skælingsfjalli